

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Θέατρο Κοτοπούλη—Θίασος Λογοθετίδη
Ο Τοπάς του M. Ragnol

Γαλλική πνευματώδης σάτιρα που εκπλήσσει πότερο με τα έξυπνα και φρασσεολογικά εύρηματά της, παρά με μια βαθύτερη ψυχολογική αποκάλυψη των τύπων που σατιρίζει. Έργο δηλαδή Γαλλικό.

Ο Τοπάς είναι καθηγητής σ' ένα λύκειο. Το μόνο ιδανικό του να πάρει το παράσημο της 'Ακαδημίας. Γι' αυτό δουλεύει στην εκπαίδευση με φανατισμό. Στους τοίχους της αίθουσας που διδάσκει είναι γραμμένες οι θεμελιώδεις βάσεις της ηθικής του—της ηθικής που μεταδίνει στα πτωχόπαιδα ή κοινωνία: «Το χρῆμα δὲν φέρει ποτέ εὐτυχίαν». «Έργασία οὐδὲν ὄνειδος» κλπ. κλπ.

Ο Τοπάς νοστιμέβεται την κόρη του διευθυντή του λυκείου και ζείνος τον πετά με τις κλωτσιές από τη θέση του. Μια σπιτωμένη κοκότα, γνωστή του, τον συνιστά στο φίλο της το Βερνέιγ πούναι δημοτικός σύμβουλος στο Παρίσι και χρειάζεται ένα όνομα ανθρώπου που δὲν καταδικάστηκε ποτέ για να κάνει μέσο αυτού ορισμένες προσφορές στο Δήμο. Ο Τοπάς συνεταιρίζεται με το Βερνέιγ. Μέσα σ'εμά σειρά απρόσφρες συμπτώσεις και αγωνίες ο Τοπάς μαθαίνει την τέχνη της κλεψιάς και της λοβιτούρας. Πάιρνει το παράσημο της 'Ακαδημίας την ώρα που τρέμοντας νομίζει πως θά πάει στη φυλακή. Τώρα πιά ἔγινε ισχυρός. Ο διευθυντής του σχολειού του παρουσιάζεται με την κόρη του και τον ζητάει σ'εγάμο.—κι ἄν ὁ γάμος δὲ γίνεται ἄς τηνὲ κάνει μαιτρέσσα του. Ο Τοπάς ἀποβάλλει πιά την παλιά ἀρετή του και πιστέβει στην κλεψιά και στην ἀτιμία. Το φινάλε παίρνει πιά μια ἀόριστα ἀντιδραστική θέση κι ὅλο το ἔργο δημιουργεῖ ἀνταπάτες. Ἀφήνει νά νομιστεῖ πως εἶναι πολύ εὐζολο πρᾶμα νά πλουτήσῃ και νά εὐτυχίσει κανένας φτάνει νά ἀπαλλαγεί ἀπό τὰ ἠθικά δεσμά που θέτει ἡ κυρίαρχη τάξη.

Αὐτό εἶναι λάθος. Ἄν εἶτανε ἔτσι οἱ, λοποδύτες της παλιάς στρατώνας δὲ θά βρισκότανε ἐκεῖ μα θάτανε ὅλοι τους... Χάμπρο. Ἐχτός ἀπ' αὐτό, ἡ χειραφέτηση ἀπό τὰ ἠθικά δεσμά της κυρίαρχης τάξης, τότε μονάχα ἔχει ἀξία ὅταν ἀντικαθίστανται με την ἐπανάσταση. Μόνο αὐτό μπορεῖ νά ὠφελήσει τὰ ἄτομα και τὴ μάζα και μόνο αὐτό μπορεῖ θετικά νά βλάψῃ την κυρίαρχη τάξη. Ο Λογοθετίδης ἔδωκε στο ρόλο του—το ρόλο τοῦ Τοπάς—μια ψυχολογημένη σχετικά βάση, ὁ Γαβριηλίδης ὡς Βερνέιγ ἔπαιξε κρῦα με μια ὅλος διόλου κουραστική προσπάθεια για τὸ θεατῆ. Το κοινὸ ὁμως, ἐνστιχτώδιστα ἐπαναστατικό, χειροκρότησε τὸ ἔργο για τὸ ξεσκελάσμα των τύπων που σατιρίζει.